

REPUBLIKA HRVATSKA

ISTARSKA ŽUPANIJA
REGIONE ISTRIANA

Stručna služba Skupštine
Segreteria dell'Assemblea
KLASA/CLASSE: 001-02/23-01/01
URBROJ/N.PROT: 2163-01/15-23-01
Pazin, 18. listopada 2023.

ZAPISNIK

s predstavljanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022.-2027.

Predstavljanje Plana razvoja Istarske županije održano je 18. listopada 2023. godine u Pazinu, Spomen dom, s početkom u 18,00 sati.

Prisutni predstavnici Istarske županije: Tulio Demetlika, zamjenik župana, Ivan Glušac, pročelnik Upravnog odjela župana, Dr. sc. Mirko Radolović, pročelnik Upravnog odjela za održivi razvoj, Ivana Dragišić, ravnateljica javne ustanove „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ sa suradnicom Sanjom Labinjan, voditeljicom Odsjeka za strateško planiranje i upravljanje razvojem.

Gost predavanja: Goran Lončar, predstavnik tvrtke Vita projekti d.o.o.

Tulio Demetlika pozdravlja sve prisutne. Navodi da će se danas predstavljati nacrt Plana razvoja Istarske županije kao i nacrt Strateške studije utjecaja na okoliš. Ističe da je bio očekivani veći broj predstavnika jedinica lokalne samouprave i javnopravnih tijela s obzirom da je dokument još na savjetovanju, do 27.10. 2023. Danas ćemo Vam predstaviti što smo kao Istarska županija radili kroz ovaj dokument. To je jedan akt koji strateški planira budućnost naše županije, definira ciljeve i provedbu dugoročnih akata strateškog planiranja a sve na osnovu Nacionalne razvojne strategije RH koja je donesena 2021. godine, a predviđena je do 2030. godine. Istarska županija kroz ovaj dokument izražava kontinuitet strateškog planiranja. Moram naglasiti da smo mi kao Istarska županija, još 2006. godine donijeli prvi, tada se zvao ROP, Regionalni operativni plan razvoja. Od tada, 2006. godine, konstantno, po zakonskim regulama, imamo plan 2006.-2010., zatim 2011.-2013. nakon toga je bila strategija koja je pokrivala period do 2020. godine. Čekali smo da Republika Hrvatska donese svoju razvojnu strategiju, tako da, po Uredbi se taj program produžio iz 2020. na 2021. godinu. Iz raznoraznih razloga, nacrt je sada zgotovljen i u tijeku je javna rasprava. Očekujemo da će sada nakon današnjeg izlaganja i nakon javne rasprave doći do primjedbi i prijedloga na ono što smo predstavili, te očekujemo da predstavničko tijelo, Skupština Istarske županije, ove godine izglasa taj strateški dokument. Navodi da je taj Plan od velike važnosti i za svaku lokalnu jedinicu lokalne samouprave jer se tim aktom predstavljaju strateški projekti na način da se onda ti projekti kandidiraju prema financiranju odnosno sufinanciranju iz europskih fondova. Bitno je naglasiti, nakon što je župan imenovao sva potrebna tijela za izradu i donošenje tog nacrta Plana, nositelj izrade je javna ustanova Istarske županije, a to je Javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“. Uz partnersko vijeće i županijski tim, radne skupine za izradu plana razvoja, održano je preko 14 radionica i

sastanaka u kojima su sudjelovali svi predstavnici jedinica lokalne samouprave, akademske zajednice, gospodarski subjekti, organizacije civilnog društva. Svima se zahvaljujem na doprinosu osmišljavanja i davanja, a posebno se želim zahvaliti Ivani Dragišić, koja je na čelu Regionalnog koordinatora i cijelom njenom timu.

Ivana Dragišić, zahvaljuje svima na dolasku. Isto tako se zahvaljuje svom timu, kolegama, bez kojih ne bi bilo moguće donijeti ovaj Plan razvoja. Radi lakšeg razumijevanja Plana, iscrpno obrazlaže dokument kroz power point prezentaciju. Navodi da je ravnateljica javne ustanove „Regionalni koordinatore Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“. Mi smo uključeni od samog početka i biti ćemo do samog kraja, predstavljam i moju kolegicu Sanju Labinjan, voditeljica Odsjeka za strateško planiranje i upravljanje razvojem. Javna rasprava otvorena je do 27. listopada i svi se možete javiti primjedbama i prijelazima putem obrasca. Što se tiče sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem, nama je krovni zakon, koji je uredio ove poslove i kako će se provesti ovaj postupak, Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvojem Republike Hrvatske sa svojim pod zakonskim aktima od kojih je važna Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja iz 2023. godine, sada najnovija, prije je bila jedna iz 2019. godine i dva Pravilnika i jedne Upute koji nas vode u samoj izradi po određenim hodogramima i procedurama. Sama načela strateškog planiranja su: točnost i cjelovitost, učinkovitost, odgovornost, partnerstvo i transparentnost. Krovni dokument s kojim moramo biti usklađeni je Nacionalna razvojna strategija koja je pokazala više ciljeva, a to je održivo gospodarstvo i društvo, jačanje otpornosti na krize, zelena i digitalna tranzicija i ravnomjerni regionalni razvoj.

O samom Planu razvoja, kao što je rekao zamjenik Župana on je srednjoročni plan regionalnog razvoja, usklađen je sa Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine i drugim sektorskim strategijama. Postupak je krenuo donošenjem Odluke o pokretanju izrade Plana od 2022. do 2027. godine, nakon čega je donesena i komunikacijska strategija. Mi smo bili koordinacijsko tijelo koje je vodilo cijeli taj postupak, a nositelj same izrade je Istarska županija. U jednom trenutku, na početku za stručnu podlogu i za rad s dionicima uz nas i vezano za izradu analize stanja, za izradu swot analize, podršku nam je dala tvrtka Apsolon d.o.o. iz Zagreba. Tijela koja su sudjelovala: Partnersko vijeće, Glavni županijski tim, Radna skupina i tematske radne podskupine kojih je bilo više, iz područja gospodarstva, demografije, zdravlja i socijalne skrbi, poboljšanja kvaliteta života, civilnog društva, obrazovanja, okoliša i infrastrukture, institucionalnog i provedbenog okvira tako da je veliki broj dionika sudjelovao u raznim fazama izrade ovog dokumenta. Dokument je podložan vrednovanju, u sklopu same izrade imamo i Odbor za vrednovanje koji će dati svoju zaključnu ocjenu prije samog, odnosno po samom donošenju Plana. Što se tiče drugog dokumenta mi smo ishodili mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, koje je dalo naputak da se izradi i provede postupak Strateške procjene utjecaja na okoliš za ovaj Plan i tu nam je pomogla tvrtka Vita projekti d.o.o. i Upravni odjel za održivi razvoj. Sama ova rasprava se organizirala i u sklopu javne rasprave i u sklopu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Ovo je daljnji hodogram: Partnersko vijeće će potvrditi još jednom Plan razvoja sa eventualnim uključenim primjedbama i nakon toga će dokument biti upućen na Skupštinu IŽ. Što se tiče tijela koja su bila u postupku izrade, spomenula sam već Partnersko vijeće IŽ koje se vodilo po načelu partnerstva sa 35 članova koje je funkcioniralo i kao savjetodavno tijelo koje je pomoglo da se definiraju i prioritete i ciljevi, zatim ovdje je Glavni županijski tim od 5 članova čija je uloga bila praćenje, nadzor i provedba aktivnosti u okviru izrade plana, te Radna skupina koja je bila malo uža skupina sa 19 članova od pročelnika upravnih tijela IŽ, direktora i ravnatelja agencija i ustanova i trgovačkih društava, a zadužena je za provedbu aktivnosti u sklopu izrade. Što se tiče tematskih skupina bilo je više tematskih skupina koje sam već spomenula i njima je sudjelovao veliki broj dionika, lokalnih tijela, akademske zajednice, subjekata i javno-pravnih tijela i civilnog društva. Koji su dijelovi dokumenta, to je analiza stanja, swot analiza, strateški

okvir, srednjoročna vizija razvoja, prioriteta javnih politika i ciljevi sa politikama i mjerama, potom strateške projekte, financijski okvir za provedbu, okvir za praćenje i horizontalna načela. Što se tiče analize stanja, ona je pokazala u određenim poglavljima trenutno stanje odnosno stanje prostora i okoliša, izrazito povoljan geoprometni položaj, Istarska županija se nalazi među ekonomski najrazvijenijim dijelovima Hrvatske, da je po pitanju stanovništva pojavljuju negativni demografski trendovi koji se kompenziraju pozitivni migracijskim trendovima. U društvenim djelatnostima potrebno je povećanje dostupnosti predškolskog odgoja, nužne dodatne infrastrukture osobito u strukovnim i stem područjima. U zdravstvu su osnovna potreba zdravstveni djelatnici, postoji potreba za unapređenjem socijalne zaštite, te unaprijediti mrežu socijalnih usluga i osigurati daljnju deinstitucionalizaciju. Isto tako unaprijediti sustav brige o starijim osobama. Razvojni potencijal je prisutan u području inovacija i znanosti te prepoznatljivosti kulturnog sektora koji bi mogao generirati dodatne prihode. Što se gospodarstva BDP-a tiče, po stanovniku u Istarskoj županiji, veći je od nacionalnog prosjeka Hrvatske, ali je prevelika oslonjenost na jednu gospodarsku granu, a to je turizam. Što se tiče infrastrukturnih sustava detektirano je uglavnom povoljno stanje osim oslonjenosti na ekološki nepovoljne izvore energije i slabu željezničku povezanost i isto tako detektiran je digitalni potencijal same županije. Što se tiče institucionalnog okvira Županija ima kvalitetan institucionalni okvir za upravljanje te uključen širok spektar dionika uz potrebu za daljnjim osnaživanjem administrativnih kapaciteta i digitalizaciju. Iz same analize stanja i rada po grupama uočene su određene razvojne potrebe i potencijali, a to je vođenje sustava upravljanja zaštićenim područjima prirode, razvoj prometne i digitalne infrastrukture, kod stanovništva poticanja nataliteta i skrb o starijim osobama, kod društvenih djelatnosti povećanje dostupnosti predškolskog odgoja, ulaganje u infrastrukturu, stručni kadar, unapređenje zdravstvenih i socijalnih usluga dodatni stručni i ljudski kapaciteti, podrška kulturi, sportu i civilnom sektoru. Kod gospodarstva diversifikacija strukture gospodarstva, ulaganja u nove tehnologije, te usklađivanje obrazovnih programa sa tržištem rada. Kod infrastrukturnih sustava ulaganja u vodoopskrbni sustav, sustav javne odvodnje i kanalizacije, korištenje obnovljivih izvora energije, dodatno zbrinjavanje i recikliranje otpada, snažnije prometno povezivanje urbanih i ruralnih područja, osnaživanje lučke i željezničke infrastrukture. Kod institucionalnog okvira kao što smo rekli jačanje administrativnih kapaciteta i daljnja digitalizacija uprave. Sama srednjoročna vizija razvoja koja je postavljena je da je Istarska županija zelena, otporna, povezana i pametna regija prepoznatljivog identiteta i visoke kvalitete života koja svoj razvoj temelji na inovativnom i konkurentnom gospodarstvu. Iz tog srednjoročnog plana i vizije su zapravo proizašla četiri prioriteta javnih politika, a to su zapravo:

1. zelena i povezana regija, 2. pametna regija znanja, prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dobrom obrazovanju i uključenosti, 3. regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti, i 4. regija koja promovira i prepoznatljivost istarskog identiteta. U tim radnim skupinama se dosta potencirao taj specifičan istarski identitet koji se pretočio u jedan od ovih prioriteta. Što se tiče posebnih ciljeva i mjera prioritet javnih politika je razrađen kroz 16 posebnih ciljeva i 77 mjera.

Ciljevi i mjere sadržavaju i prioritete EU i UN-a, te pokazatelje ishoda za početnim i ciljnim vrijednostima za vrijeme trajanja plana. Ukratko smo prošli kroz posebne ciljeve. To su energetska tranzicija i suočavanje sa posljedicama klimatskih promjena, zatim održivo prometno i komunikacijsko povezivanje, strateški i živi pristup prostornom razvoju, odgovorno upravljanje okolišem i prirodom, jačanje komunalne infrastrukture i usluga što obuhvaća gospodarenje otpadom, vodoopskrbu i odvodnju, jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima, osiguranje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja, vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport, veću uključenost i socijalnu osjetljivost društva i učinkovito upravljanje regionalnim razvojem. Zatim kroz treću prioritetnu politiku su slijedeći posebni ciljevi: digitalna i zelena transformacija gospodarstva, poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama, održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima, te razvoj

poljoprivrede za regiju kvalitetne hrane. I zadnje, potpora za očuvanje i razvoj sastavnica istarskog identiteta i razvoj kulturnog sektora, te razvoj identiteta, jačanje kulturnog identiteta, baštine i tradicije.

Što se tiče strateških projekata Istarske županije utvrđeno je 12 strateških projekata koji se razlažu na 48 komponenti i projekata. To su: zelena i energetski neovisna Istra, Istra regija održivog sustava upravljanja zaštićenim dijelovima prirode, povezana Istra, unapređenje prometne i informacijsko-komunikacijske infrastrukture, mobilnost i sigurnost prometnog povezivanja, sigurna Istra, unapređenja sustava upravljanja rizicima, pametna Istra - regija visokih obrazovnih standarda i dostupnosti obrazovanja, Istra regija sporta, zdrava i uključiva, socijalno osjetljiva Istra, digitalna Istra – upravljanje regionalnim razvojem, temeljenom na digitalnoj transformaciji, istraživanju i inovacijama, Istra regija konkurentnog gospodarstva, Istra regija održivog turizma, Istra regija održive i konkurentne poljoprivrede i šumarstva, lovstva, ribarstva i akvakulture i vodnog gospodarstva te Istra regija prepoznatljivog identiteta, baštine i kulture, te razvijenog kulturnog sektora.

Ovi projekti su proizašli iz velikog broja dionika, velikog broja radionica, te su njihovi prijedlozi nastojali biti uključeni kroz sam ovaj plan, partnerstvo i zajedničkim povezivanjem i zajedničkim definiranjem prioriteta područja. Što se tiče projekata jedinica lokalne samouprave, javnopravnih tijela i svih drugih dionika koji nisu uvršteni u popis strateških projekata ja bih htjela naglasiti da oni svejedno mogu biti financirani iz sredstava Europske unije, državnog proračuna, županijskog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave, bilo kojih drugih izvora ukoliko budu usklađeni sa zajedničkim prioritetima i mjerama, a ove mjere, kroz 77 mjera i 16 ciljeva, zaista smo htjeli biti uključivi i omogućiti da se svi projekti mogu povezati na te mjere. Što se tiče indikativnog financijskog okvira za provedbu Plana razvoja on je definirano sa pripadajućim izvorima financiranja: županijskim proračunom, proračunom jedinica lokalne samouprave, državnim proračunom, sredstvima EU programa i fondova, uključujući i WPO i NPO, fondovima za energetska otpornost, zatim fondovima za tranziciju, te svim ostalim dostupnim izvorima. Sama razrada indikativnog financijskog okvira po godinama je sastavni dio provedbe ovog programa Istarske županije koji je donesen za razdoblje od 2022. god 2027. godine i koji je usklađen s odredbama proračuna Istarske županije. Kao što sam spomenula postoji okvir za praćenje ovog dokumenta, koji obuhvaća proces prikupljanja i usporedbe podataka, gdje se sustavno prati napredak, tu je propisano i izvještavanje, ali postoje i godišnja izvješća o provedbi Plana razvoja kojima se opisuje napredak u provedbi posebnih ciljeva i ostvarenje pokazatelja. Izvješća se podnose jedinicama (područne) regionalne samouprave, a regionalni koordinatori su odgovorni za praćenje i izvještavanje koje svojim izvješćima doprinose izvješćima Ministarstva regionalnog razvoja. U vrednovanje je uključeno prethodno vrednovanje, vrednovanje samog postupka izrade, zatim vrednovanje provedbe ovog dokumenta i vrednovanje nakon završetka dokumenta. Pri izradi rukovodili smo se i načelima koja se detaljno obrazlažu.

Na kraju dokumenta nalazi se i Strategija razvoja otoka Istarske županije što se nametnulo prilikom izrade ovog dokumenta jer je Istarska županija obalna županija. Sve županije u RH morale su donijeti teritorijalnu strategiju, te navesti od čega se sastoji. Na Strategiju smo dobili suglasnost Ministarstva regionalnog razvoja i fondova. Detaljno smo obrazložili i priloge uz plan razvoja Istarske županije. Svi su ovi dokumenti sada na javnom savjetovanju pa se mogu dati primjedbe i prijedlozi. Postoje određena sredstva EU za otoke za što je uvjet usvajanje ovakve strategije.

Ivan Glušac, navodi da se izrada Plana oduljila jer, nakon dugo vremena, dobili smo od Ministarstva odgovor, da moramo napraviti i Studiju utjecaja na okoliš. To je jedan proces koji je prilično dugotrajan jer nakon izrade Studije trebali smo pribaviti i potvrde na isti. Više riječi o Studiji reći će nam kolega iz tvrtke koja nam je Studiju utjecaja na okoliš izradila.

Goran Lončar, potvrđuje prethodne navode. Mi smo tvrtka Vita projekt d.o.o iz Zagreba, bavimo se stručnim poslovima zaštite okoliša i zaštite prirode, ukratko ću Vam predstaviti našu Stratešku studiju utjecaja na okoliš.

Strateška procjena utjecaja na okoliš je postupak kojom se procjenjuje utjecaj na okoliš koji može nastati provedbom Strategije ili Planova razvoja. Osnova za provedbu postupka nalazi se u Zakonu o zaštiti okoliša i u Strateškoj procjeni, a ukoliko strateška procjena uključuje glavnu ocjenu neprihvatljivosti za ekološku mrežu osnova za to je u Zakonu o zaštiti prirode. U dosadašnjem dijelu strateške procjene odrađeni su određeni koraci, ishodom je rješenje Ministarstva o potrebi izrade glavne osnove neprihvatljivosti za ekološku mrežu, donesena je odluka o započinjanju postupka strateške procjene, donesena je odluka o sadržaju strateške procjene, odnosno studije, donesena je odluka o imenovanju povjerenstva, održane su dvije sjednice povjerenstva i doneseno je mišljenje o cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti studije.

Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatni i značajni utjecaji na okoliš i ekološku mrežu do kojih može dovesti provedba Plan razvoja. Sadržajno u uvodnim poglavljima dan je pregled odnosa plana razvoja sa planovima i strategijama na regionalnoj i nacionalnoj razini, tako je i s ciljevima zaštite okoliša uspostavljenima na međunarodnoj razini i analitički dio koji je uzeo najviše vremena je opis postojećeg stanja okoliša i okolišnih tema vezano uz provedbu Plan razvoja tako da su tu analizirane sve sastavnice okoliša i okolišne teme koje su ovdje navedene i neke koje nisu ovdje navedene. Tijekom tog analitičkog dijela su detektirani određeni okolišni problemi specifični za područje županije, ovdje sam samo neke značajnije opisao, a što se može vidjeti detaljnije u Strateškoj studiji. Znači imamo problem vezano uz zaštitu bio raznolikosti, onečišćenjem tla, onečišćenjem voda, znaka, uglavnom radi se o nekim općenitim problemima koji se pojavljuju na čitavom području Republike Hrvatske. Znači imamo problema s gospodarenjem otpadom i drugim klasičnim problemima. Nakon ovog analitičkog dijela pretpostavljen je mogući razvoj bez ovog plana razvoja, definirana su područja na koja ovaj Plan razvoja može utjecati i najvažniji dio bila je sama procjena utjecaja ovog strateškog plana na okoliš. Tu smo pojačano analizirali utjecaje na vodu, zrak, tlo, bio raznolikost i ostale elemente. Zaključeno je da će provedba svih mjera generalno pozitivno utjecati na stanovništvo, to je u biti sama poanta Plana razvoja. Provedba dijela mjera neće imati direktni utjecaji na okoliš, to su mjere koje su usmjerene na poticanje suradnje, potpore, promocije i slično. To su mjere koje tek svojom provedbom mogu eventualno potaknuti određene aktivnosti, koje mogu kasnije uzrokovati određene utjecaje, a ti su utjecaji uključeni u određene druge mjere koje su tamo analizirane. Dvije mjere općenito se odnose na poboljšanje stanja upravljanja okolišem. Ne može se očekivati pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša. Ovdje ću pokušati što kraće ispričati o mjerama koje mogu uzrokovati negativne utjecaje. Tu se uglavnom radi o izgradnji infrastrukture, različite infrastrukture, prometna, poduzetnička, turistička infrastruktura i sl. Izgradnjom, te korištenjem infrastrukture dolazi do daljnjeg utjecaja na tlo i vodu, dodatnih traženja za vodom, zauzimanjem prostora, neizgrađenih površina, utjecaja na okoliš, utjecaja na bio raznolikost, degradacije krajobraza. To su utjecaji koji izgradnja, širenje izgrađene površine uvijek vuče sa sobom. Što se tiče unapređenja sustava gospodarenja otpadom, unapređenja sustava opskrbe vodom to su pozitivne, poželjne mjere koje uzrokuju više pozitivnih stvari, tu isto treba voditi računa da izgradnja te infrastrukture zahtjeva određeni prostor i samim time uzrokuje određene negativne utjecaja na okoliš. Obnovljivi izvori energije, znači poticanje korištenja je jedna pozitivna poželjna mjera, osobito u kontekstu ublažavanja klimatskih promjena, nisko ugljičnog utjecaja ali i okolišno dosta problematičnih mjera budući da sama ta infrastruktura vjetroelektrane, solarne i hidro elektrane znaju značajno utjecati na sastavnice okoliša. Poticanje ekološke poljoprivrede također pozitivno utječe, s obzirom na uobičajeni utjecaj te grane, međutim, ona sa sobom vuče određene negativne utjecaje na okoliš. Zatim imamo širokopojasnu infrastrukturu. Tu smo izveli zaključak da je širokopojasna infrastruktura u pravilu pozitivna za okoliš, ali tu isto tako treba uzeti s jednom rezervom jer je to nova

tehnologija, tehnologija koju u biti ne postoji dovoljno godina istraživanja da se može reći da je potpuno neškodljivo kako za ljude tako i za sastavnice okoliša.

Mjere koje su generalno poželjne u kontekstu razvoja, ali vuču za sobom i određene negativne utjecaje su sustavi zaštite od poplava i sustavi navodnjavanja. To su dvije mjere poželjne u kontekstu klimatskih promjena, ali uzrokuju dosta veliki utjecaj na sastavnice okoliša, tla, vode i bio raznolikosti. Nakon analize mjera, analizirali smo utjecaj na strateške projekte. Utjecaji koji se mogu projicirati na mjere mogu se preslikati i na same strateške projekte. Projekti koji potiču nove, obnovljive izvore energije, projekti unapređenja prometne infrastrukture, koji uključuju izgradnju određene poduzetničke infrastrukture i sustav navodnjavanja opisuju planirane aktivnosti, koje spadaju u krug uobičajenih aktivnosti. Budući plan razvoja popisuje uobičajene aktivnosti, zaključeno je da plan ne sadrži strateške projekte za koje se zaključuje da sadrže značajne negativne utjecaje na okoliš, pod uvjetima uvažavanja određenih mjera zaštite okoliša, te provedbu tih aktivnosti nastoje svesti u određeni okvir, da te aktivnosti same po sebi budu okvirno za okoliš prihvatljive i da uzrokuju što manje negativnih posljedica.

Imamo tu još jedno veliko poglavlje što se tiče prihvatljivosti na ekološku mjeru. Tu se ponovno radi procjena utjecaja na pojedine mjere i strateške projekte. Metodološki je pristup kod toga drugačiji, jer tu gledamo utjecaj na područje ekološke mreže koja se nalazi na području Istarske županije, kojih ovdje na području županije ima poprilično, 67. S time da je 65 vezano za vrste i stanišne tipove, a dvije vezano za ptice. Svaki utjecaj ima utjecaj na bio raznolikost. Svako područje ekološke mreže ima definirane stanišne vrste i tipove. Postoje određeni ciljevi očuvanja koje je potrebno zadržati tako da se analizira svaki projekt, s obzirom na te definirane parametre. To znači proizlazi iz samih aktivnosti izgradnje infrastrukture, pa sam popisao koje su to mjere. Tu se radi o različitim vrstama infrastrukture. Glavni utjecaj proizlazi iz gubitaka staništa biljnih vrsti, glavni utjecaji su fragmentacije staništa, gubitak staništa, degradacije staništa, potpuni gubitak određenog staništa, koje postaje lošije kvalitete što utječe na populaciju vrsti koje su to stanište koriste, a do toga dolazi kako povećanjem antropogenih aktivnosti, turizma na primjer, stradavanjem na prometnicama i štetnim emisijama, onečišćujućih tvari u zraku i vodi. Ostale mjere koje sam izdvojilo kao mjere koje mogu negativno utjecati na ekološku mrežu su turizam, koji sa sobom nosi značajan razvoj infrastrukture i značajan priljev ljudi i njihovih aktivnosti koncentrirane, uglavnom na uskom, obalnom području u par mjeseci godišnje, to na živi svijet predstavlja dosta intenzivni pritisak i stres. Pogotovo na morska staništa, koja su sama po sebi u dosta lošem stanju i sva su ugrožena. Ribarstvo i marikultura su aktivnosti koje također iscrpljuju morske resurse i na taj način negativno utječu na bio raznolikost morskih eko sustave. Što se tiče široko pojasne infrastrukture zaključci su isti. Poljoprivreda, sustav navodnjavanja također. Vjetroelektrane su kritična infrastruktura koja ima utjecaj na ptice i šišmiše. Što se tiče klimatskih promjena imamo sustave navodnjavanja i sustave zaštite od poplava. To je što se tiče mjera, što se tiče strateških projekata utjecaj se ponavlja, imamo 5 projekata koji mogu generirati negativan utjecaj. Glavnina utjecaja ponovno proizlazi iz izgradnje infrastrukture i korištenja te infrastrukture. Što se tiče općenito strateških procjena, ovisi o tome koje vrate zahvata, lokacijama i kojim karakteristikama, svim informacijama koje su spuštene na razinu samog zahvata, koje neke nisu primjenjive, prepoznate su 31 mjera i 19 strateških projekata koje mogu negativno utjecati, pa smo za ekološki dio preložili set mjera koje mogu te projekte učiniti prihvatljivima.

Konačno zaključno, Plan razvoja što se tiče ekološke mreže zaključeno je da nisu uključene mjere i strateški projekti za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na okoliš i ekološku mrežu, uz uvjet pridržavanja predloženih mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja negativnih utjecaja na okoliš.

Ivan Glušac, pročelnik Upravnog odjela župana, pozdravlja sve prisutne u ime župana, zahvaljuje se predstavnicima Umaga, Pazina, Lupoglava, Medulina i svima ostalim nazočnima

predstavnicima JLS. Žao mu je što nema više predstavnika. Kolegica je prezentirala Plan razvoja, kolega Stratešku studiju. Još je sve u javnoj raspravi do 27. listopada 2023. godine. Nakon što se sve to okonča vidjeti će se primjedbe i prijedlozi, koji će se možda uvrstiti i nakon toga ponovno birokratska procedura upućivanja Ministarstvu, te potom upućivanja na sjednicu Skupštine Istarske županije na usvajanje. Poziva nazočne da upute pitanja i priloge.

Tulio Demetlika navodi kako je očekivao veću prisutnost i dosta pitanja na koje je potrebno dati odgovor. Ima predstavnika i Natura Histrice, privatnog sektora...očekujem pitanja.

Adisa Raković Kranjac, dipl. ing. građ, iz grada Pazina, pročelnica Upravnog odjela za prostorno planiranje i gradnju postavlja pitanje da li postoji nekakva grafika gdje je što planirano u toj Strateškoj studiji?

Goran Lončar navodi kako nema grafike jer su mjere općenite, dakle generalno se navodi da će se razvijati poljoprivreda, turizam znači na čitavom području županije. Što se tiče strateških projekata dio njih je definiran geografski, što je u opisu samog projekta jasno o čemu se radi npr. razvoj bolnice, dječjih igrališta, škola.

Adisa Raković Kranjac – da li su definirane lokacije za gospodarenje otpada?

Goran Lončar odgovara da nisu definirane lokacije za gospodarenje otpadom, a to nije niti strateški projekt.

Ivana Dragišić navodi kako su svi projekti koji su uključeni šireg regionalnog značaja pa sama lokacija nije toliko bitna koliko da pokrivaju područje čitave županije npr. razvoj Zračne luke Pula, razvoj Opće bolnice Pula, to su regionalni projekti koji su popisani, ali nije izrađena karta projekata upravo iz tog razloga. Nastojali smo uključiti sve projekt koji su od šireg konteksta. To što je neki projekt u nekoj sredini ne znači da ima utjecaj na čitavu županiju ili neki njezin dio, nastojalo se popisati projekte koji utječu na čitavu županiju. Svi ti projekti su već uključeni u prostorno-plansku dokumentaciju Istarske županije.

Jelena Nekić, iz grada Umaga, pomoćnica pročelnika Službe za poslove gradonačelnika i Gradskog vijeća. Mene interesira da li mi kao Grad Umag moramo ići na ocjenu procjene utjecaja na okoliš ako se taj neki projekt nalazi u nekoj od ovih mjera, da li se možemo pozvati na ovu Vašu studiju. Ovdje su neki projekti dobili već pozitivno mišljenje.

Goran Lončar, nažalost ne, znam da želite uštediti godinu dana.

Tulio Demetlika, zamjenik župana, mi sada radimo dvije studije, a možda ćemo morati raditi i treću. Takav je zakon.

Dr. sc. Mirko Radolović, pročelnik Upravnog odjela za održivi razvoj Istarske županije, radi se Strateška studija za Plan razvoja, Strateška studija za Izmjene i dopune Prostornog plana IŽ, a do sada još nismo dobili mišljenje da li moramo izraditi Stratešku studiju utjecaja na okoliš za Plan gospodarenja otpadom, koji je već obuhvaćen ovim prethodnim studijama, pa se nadamo da nećemo morati raditi još jednu studiju s obzirom da ove dvije studije to pokrivaju. Ja razumijem Vaše pitanje, jer je Zakonom o zaštiti okoliša propisano da ako je neki projekt obuhvaćen Planom višeg reda, ali treba vidjeti da li je to što vi radite vezano za Državni plan višeg reda i tek onda se može dati pozitivno mišljenje da ne treba. U tom slučaju bi se išlo na izdavanje mišljenja, a ne na Studiju. Međutim, vodite računa da smo mi morali ići na izradu Studije utjecaja na okoliš unatoč tome što se projekti nalaze u Državnom planu, jer se nije gledalo na istoj razini.

Danijel Benčić, predsjednik uprave sa suradnicima iz Tvrtke RUDAN d.o.o. Žminj, predstavnici privatnog sektora. Navodi kako je dio projekta koje njihova tvrtka razvija u domeni obnovljivih izvora energije. Neke odgovore sam dobio kroz ova dva pitanja, djelomične odgovore, ali imam upit: gdje da mi prijavljujemo svoje projekte? Svi naši projekti obnovljivih izvora energije podliježu nekoj Uredbi, po nekom pravilu ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš. Da li je ovo sad prava prilika da te projekte prezentiraju ili treba čekati neki „provedbeniji“ dokument kod donošenja Izmjena i dopuna Prostornog plana. Čuli smo sada da je u planu izrada Strateške studije utjecaja na okoliša i za Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije? Da li je onda ta strateška studija ona na koju realni sektor može prijaviti svoje projekte, jer ako je odgovor DA, onda je ovo dobro došlo u smislu proširenja znanja, novih informacija da saznamo pravu adresu. Ako je odgovor neki drugi?

Mnogo sam toga rekao. Da skratim: Privatni sektor, obnovljivi izvori energije, kamo prijavljivati svoje planove i namjere? Iz iskustva kod projekta zelene i energetske neovisne Istre i upravljanje zaštićenim dijelovima prirode, postoje velike kolizije i problemi u praksi. Mi iz realnog sektora ne uspijevamo ujednačiti kriterije kada idemo u općine predstavljati projekte. Neki od prisutnih znaju o čemu govorimo.

Dr.sc. Mirko Radolović, mogu reći kakav je stav Istarske županije po ovom pitanju. Mi s obzirom na sve europske direktive i tako dalje, planiramo kroz Plan razvoja i obnovljive izvore energije a sada se radi i Strateška studija na razini ovog Plana. Kada se bude radilo na Izmjenama i dopunama Prostornoga plana, tada će i mjere i projekti biti konkretniji, jer ćemo projekte kroz Prostorni plan smještati u prostor. Naš Prostorni plan Županije je na strateškoj razini, on još uvijek nije provedbeni Plan. Sve će stoga još uvijek biti na strateškoj razini, tako da su Planovi višeg reda planovi jedinica lokalne samouprave. Ovo što Vas zanima je definitivno tema Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije, gdje će se detaljnije utvrditi obuhvat solarnih elektrana, vjetroelektrana itd. I onda se za sve što se radi, radi i Strateška studija utjecaja na okoliš. A sve što se na strateškoj razini uvrsti u Prostorni plan detaljno se razrađuje u planovima nižeg reda. Sadašnji novi Zakon o prostornom uređenju govori o tome da bi i naš Prostorni plan trebao postati provedbeni. Vidjeti ćemo kako će se to razvijati. Kada sam rekao da je naš Prostorni plan na strateškoj razini, to znači da on nema mjere za provedbu, već govori o tome kako će jedinice lokalne samouprave moći u svojim prostornim planovima planirati elektrane. Kolika može biti izgrađenost itd. U budućnosti će naš Prostorni plan Županije postati provedbeni, pa će se to moći planirati kroz naš Prostorni plan, ali to još nije tako. Zato je Vaša prava adresa Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije, a nakon toga Prostorni planovi gradova i općina. Dakle, u tom slučaju kada bi za naš Prostorni plan prošao izradu Studije utjecaja na okoliš, pa potom Studiju utjecaja na okoliš grada ili općine, u tom slučaju se može primijeniti to načelo da je za taj projekt solarne elektrane već napravljena strateška studija utjecaja na okoliš, ali u tom slučaju ništa ne sprečava da ipak morate raditi procjenu utjecaja na okoliš. Znači Strateška studija se radi za sve planove i programe, ali to što je prošlo kroz Strateške studije za njihovu izradu samo znači da je taj projekt moguć, onda se za njega mora raditi procjena utjecaja zahvata na okoliš.

Tulio Demetlika, mislim da je Mirko Radolović odgovorio na Vaše pitanje, ali ono što sam ja htio reći da se često na Županijskoj skupštini kaže da Prostorni plan Istarske županije koči razvoj neke jedinice lokalne samouprave. Međutim to nije tako. Ako to svedemo na ovaj dokument, onda je Ivana lijepo rekla da smo vodili računa upravo kroz mjere koje smo popisali. Da smo sve projekte koje su predložile jedinice lokalne samouprave, odnosno koje su popisale, predložile i prijavile JLS popišemo, taj dokument bi imao petsto stranica i ne bi bio provediv, ali kada napišete mjere na koje se mogu vezati npr. Grad Umag ili Općina Medulin onda je moguća realizacija. To je bitno i za te solarne elektrane. Mi smo tu, vodeći

računa o zelenom planu koji je Europska unija nametnula, a Republika Hrvatska prihvatila, na osnovu tih smjernica smo i mi definirali četiri stupa. Jedna od tih četiri stupa je i energetska neovisnost naše županije. Zato je meni drago da su danas ovdje jedna struka koja govori o zaštiti okoliša i druga struka koja govori o nekakvom razvoju. Ono što ste vi pitali, bilo koju intervenciju koju radimo u prostoru narušavamo ekološku ravnotežu, da li radi o vjetroelektrani, solarnoj elektrani ili nekoj kući uvijek kada se nešto radi u prostoru, to ima utjecaja na okoliš. Mi koji smo u politici i moramo donositi odluke, moramo jako dobro taj balans procijeniti. U svim dokumentima piše održivi razvoj. Ja mislim da bi trebalo promijeniti taj izraz održivi razvoj, u razvoj u okviru održivosti, na koji način ćemo se razvijati, a da ostanemo živi i zdravi. Da zaštitimo prostor u kojem živimo. Taj balans je jako teško postići. S ova dva dokumenta dajemo jasne smjernice u kojem pravcu želimo ići. Ja sam spomenuo na početku da smo 2006. godine kada smo radili planove razvoja listali stare dokumente, pa smo se prisjetili što smo tada pisali, šta se uspjelo realizirati i gdje smo danas. Normalno da nešto nismo uspjeli realizirati, npr. željeznica, nismo je uspjeli realizirati iako stalno „jašemo“ na toj željeznici, želimo je realizirati i danas i ponovno ta željeznica unutra, tu je određena lučka infrastruktura koju je potrebno realizirati, a sve u cilju smanjenja emisija CO2 da postignemo razvoj u onom gospodarskom smislu da razvijemo industriju koja će biti sa niskim CO2, zelena, da idemo prema smjeru visokog obrazovanja, te da te industrije koje dolaze na naše područje bude visoko produktivne, konkurentne na svjetskom tržištu, da gospodarstvo bude sutra održivo, to povezujemo i s demografijom, ostankom mladih na našem području i na neki način stvaranje boljih uvjeta života za sve nas. Taj balans ne ovisi o pojedincu već ovisi o zajednici koliko će se uključiti, da vidimo što je najbolje za našu zajednicu. Klimatske promjene su tu, promjene se događaju strašno brzo, a kako smo čuli Mirka (Radolović, pročelnik) postupci vezano za donošenje određenih dokumenata idu jako sporo, nas u birokraciji se proziva da ide sve presporo, međutim takva je legislativa, čitav proces. Svi se borimo da se to izmjeni i mislimo da imamo šansu. Ovaj Plan razvoja do 2027. godine se poklapa s financijskom perspektivom do 2027. godine. Da su tu raspoloživa sredstva u visini od 2 milijarde za nas lokalno i regionalno, da Istarska županija ima ovdje još dodatne šanse jer ima jedan fond za pravednu tranziciju, to imaju samo dvije županije u Republici Hrvatskoj, to je Istarska i Sisačko-moslavačka sa 74 miliona eura koji su samo nama namijenjeni, tj. Labin i Pula i imamo mogućnost koju, moramo priznati, je ova Vlada RH promijenila, to je ITU mehanizam gdje su ušli Pazin i Pula, gdje su sredstva za puljštinu i pazinštinu osigurana i to treba samo iskoristiti. Dokument ćemo do kraja godine, je tako Ivane (Glušac, pročelnik) izglasati na Skupštini, imamo većinu.

Ivan Glušac navodi kako nakon toga ponovno moraju ići na potvrdu u Ministarstvo.

Tulio Demetlika, i Ministarstvima se žuri.

Ivan Glušac, rok je bio 14 dana, je li tako Mirko, zakonski rok je 14 dana, a dobili smo mišljenje nakon 5 mjeseci.

Tulio Demetlika navodi kao je i Odluka o prijevozu trebala doći u sedmom mjesecu, a došla je prekjučer i što da radimo?

Danijel Benčić, to je kada čekamo ministarstva, ali ima tijela na koja možemo utjecati pa isto čekamo. Postavio bih još jedno pitanje. Imamo Stratešku studiju koja kaže povećanje obnovljivih izvora energije, povećanje ima i pozitivne i negativne utjecaje. To je retoričko pitanje na koje možda nema odgovora. Jedna strana ističe pozitivne efekte, druga strana negativne efekte i nema zaključka. Nije jasno u kojem okvirima se krećemo. Možda da se u toj Strateškoj studiji ti okviri jasnije definiraju ili da se neke stvari ne navode omaž. Danas smo čuli o negativnim utjecajima vjetroelektrana. Vjetroelektrana se neće dogoditi osim na pučini.

Postoje čak i neke mjerne stanice na moru koje su napuštene i zaboravljene. Predlaže da se suzi okvir javno-pravnim tijelima za donošenje određenih odluka, jer netko kaže da je neki utjecaj pozitivan, drugi negativan i onda je pitanje tko je u pravu.

Tulio Demetlika navodi kako ne bi to tako oštro podijelio jer kolega nije spomenuo samo vjetroelektrane, već i akumulacije, a akumulacije su nam potrebne ako želimo imati proizvodnju hrane.

Danijel Benčić navod da mi, kao Republika Hrvatska, nemamo akumulacije mi se ne bi mogli pozivati na ovaj postotak obnovljivih izvora energije kojeg imamo i zadnja koja je izgrađena je izgrađena za vrijeme druge države.

Tulio Demetlika navodi kako nije mislio na akumulacije hidroelektrana, već na akumulacije napravljene u Istarskoj županiji, konkretno u Poreču, Bašarinka-Červar Porat, kao i onu na Valturi, dakle to je potreba zbog klimatskih promjena koje se rješavaju, da osiguramo našim poljoprivrednicima sigurnu proizvodnju hrane, dakle moramo nešto jesti, moramo osigurati vodu za piće, moramo imati energiju, samo je pitanje balansa, moramo vidjeti koliko toga danas nama treba, da možemo pustiti prostor i za buduće generacije. Jednim pametnim planiranjem, a tu smo ostvarili uvijete da se to može, pa čak i predvidjeli koliko privatni sektor mora u sve te projekte investirati, sada je nama da zajedno sa strukom definiramo na kojim lokacijama će se to moći. Ja sam rekao bilo kakva intervencija u prostoru na nešto utječe. Da li na leptire, na šišmiše, na pčele, e sada definirajmo projekte da ti projekti koji su nam nužno potrebni čim manje utječu na te promjene koje ugrožavaju naš život.

Dr. sc. Mirko Radolović da malo pojasnim, kako će to funkcionirati. Primjerice tu piše mjera 1.1.1. podizanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije. Ona može utjecati na bio raznolikost, odnosno na ptice. Dakle mjera koja proizlazi iz Strateške studije piše sljedeće: U projektu izgradnje solarne elektrane uključiti mjere postavljanja anti refleksnog sloja na fotonaponskim modulima radi zaštite ptica i postavljanje ograda uzdignutih od tla radi zaštite malih životinja. To ne znači da se neće moći graditi solarne elektrane na području Istre, već da će se graditi s time da se postave antirefleksni slojevi radi zaštite ptica i uzdignute ograde radi zaštite malih životinja. Istro tako piše da utječu na tlo, pa kaže da treba graditi na tlima najmanje pogodnima za poljoprivrednu proizvodnju. Znači graditi najmanje na poljoprivrednim površinama. Tako da kako se bude s vremenom učinkovitost panela povećavala, će se sa manjim zauzećem površina moći postići manje zauzeće polja i možda u budućnosti ćemo možda propisati mjeru da se svakih deset godina, ta elektrana, mora maknuti i postaviti neka nova.

Ivana Dragešić navodi kako su to tzv. mjere ublažavanja.

Dr. sc. Mirko Radolović navodi kako su to mjere preporuka kojih se treba držati, tako da one solarne elektrane koje imaju refleksiju nisu preporučene za korištenje.

Danijel Benčić, navodi, u redu ovo su tehničke mjere. Nama je problem što mi ne možemo doći u situaciju da dođeš s nekim projektom gdje možeš dokazati da imaš podignutu ogradu i niz drugih tehničkih mjera, jer ti netko napiše da ako zauzimaš prostor veći od 0,28% nečega da značajno utječeš na nešto, a nigdje nisu propisane kompenzacijske mjere kojih se možeš držati da ti se nešto dozvoli. Ti ovisiš i o elektrodistribucijskoj mreži na koju se vezuješ. To je bitan faktor. Nekad je teško sve to skupa shvatiti. Teško će se te elektrodistribucijske mreže značajnije mijenjati, ona će se možda ograđivati, poboljšavati, obnavljati, ali neće se značajnije izmijeniti, zato bi trebalo u okolišu, ne kažem popuštati, ali neke kompenzacijske mjere predvidjeti da se nešto omogući.

Goran Lončar navodi kako se kompenzacijske mjere vežu na ekološku mrežu. Kod obnovljivih izvora energije se najviše se koplja lome kada je vjetroelektrana, hidro elektrana ili solarna elektrana u ekološkoj mreži. Onda kriteriji, metodologija procjene i utjecaj na ekološku mrežu je dosta jasna. To je u biti određeno na razini Europske unije i pravila su dosta jasna i u biti je važno zauzeće staništa neke vrste. Ovdje naime dolazimo do ovakvih stvari da jedan zahvat pojede 0,3% staništa suhe trave ili šikare ili staništa neke rijetke ptice ili nekog leptira i dok to zbrojite sa ostalim zahvatima na tom geografski definiranom području ekološke mreže, dolazite do postotka od 3,5% utjecaja na stanište leptira i zaključak je da to nije prihvatljivo jer je granica koja se dopušta u kontekstu kumulativnih utjecaja 1% gubitaka. Što se tiče kompenzacijskih uvjeta tu dolazimo do jednog potpuno novog birokratskog i zakonodavnog procesa, postupka gdje u biti vi ne možete bez da se provede taj postupak kompenzacijskih uvjeta, vi ne možete reći da će se sunčana elektrana napraviti tu. Pojesti ću pola hektara šume ali ću na drugom području posaditi šumu, onda sam na nuli. To tako ne funkcioniše. Samim tim postojećim zakonom i zakonodavstvom ako vaš zahvat na nešto značajno negativno utječe on ne prolazi i to je to. Da li je to u redu pristup ili nije o tome se da raspravljati ali to je tako.

Danijel Benčić, samo želim završno poentirati. Fantastično ste mi odgovorili. Utjecaj na ekološku mrežu do 1% je prihvatljiv. Ja imam jedan projekt koji ima 0,62 % ukupnog utjecaja u ekološkoj mreži gdje je dozvoljeno 1% kumulativnog utjecaja i u tom kontekstu projekt zadovoljava, međutim ovi podaci 0,28% i 0,41% su također konkretni podaci. Neću sada iznositi gdje stoje napisani na puno nižoj razini zaštite i ne dozvoljavaju nam korak dalje. Dakle na puno nižoj razini zaštite imamo manji kumulativni utjecaj. Konkretno tražili smo tvornicu u tom području. To su neka tijela na koje možda moguće utjecati s nekim boljim dokumentima, dubljim pristupom, ali trebalo bi slušati i drugu stranu.

Goran Lončar, pa da, slažem se s vama, da ne gnjavimo druge. Problem je ujednačenost kriterija između mišljenja Ministarstva i različitih tijela u Ministarstvu, jedinica lokalne samouprave tako da jedan zahvat u jednom trenutku prihvatljiv, a drugi zahvat koji ima manji utjecaj na ekološku mrežu je neprihvatljiv. I što više ulazite u neku analizu to ćete si „više kose počupati“. To je nažalost tako. Kako se vi bavite obnovljivim izvorima energije vama je to ključna stvar, najveće pitanje da li je vaš projekt u skladu s prostornim planom županije, a nakon toga prostornim planom jedinice lokalne samouprave, ako je to u redu onda se u sljedećem koraku može ići na procjenu zahvata na okoliš i ako je ekološka mreža onda treba ići na određena istraživanja i u tom slučaju vam to može ići na X godina.

Ivan Glušac zna o kojem se problemu radi. Nažalost ja se bojim, nije da se bojim, ali regulativa vezano za zaštitu prirode će ići sve strože i strože. Sada sam vozeći se, slušao na Radio Zagrebu da je Austrija donijela odluku za reguliranje prolaza kroz prijevoje, jer se broj vozila, kamiona u Europi u proteklih 20 godina povećao sa konkretno, 2000. godine je bilo 1 milion, a sada je 2.5 miliona. Čitav kaos je sada. Imate u Puli slučaj gdje se gradi nogometno igralište i kaos je zbog nogometnog igrališta koje je već postojalo. Ja se bojim da ćemo mi, ne zato što to želimo, već i kada gradimo obiteljsku kuću tu smo ugrozili neke ježeve, poljske miševe, posjeći ćemo neku mendulu. Samo je pitanje da li je važnije 20 stabala koji su posađeni pred pedeset godina ili nogometno igralište za djecu, da li je važnije zaštititi nešto ili imati obnovljivi izvor energije. A s druge strane svi palimo klime, svi trošimo kao da to dolazi po duhu svetom. Ja se bojim generalno da ćemo mi, kao Europa, sve više stiskati i da ćemo žaliti za problemom koji imamo danas. Ne da se opravdavamo ali morate znati da i u politici imate ljude i profesionalce, službenike, koji imaju neke svoje stavove i nekad je teško naći balans između razvoja i očuvanja okoliša i koliko je tema očuvanja okoliša bitna. Gdje je ta granica. Mi pričamo o održivom turizmu a svaki dan tijekom srpnja i kolovoza imamo 150.000 nelegalnih

turista. Pobrojite to je 60 dana i koji je to pritisak na infrastrukturu. Znači, od 460.000 registriranih ležajeva mi u sezoni nikad ne prođemo više od 310.000. Zar ćete mi reći da je 5. kolovoza u Istri slobodno 150.000 ležajeva? Možda je. To je još oni koji su legalni pa nisu rezidentni, što je s onima koji su potpuno nelegalni? To je tako opasnost turizma. Ja vas razumijem, onda netko gleda 0,20% ili 0,25% a s druge strane ima svaki dan 60 dana 150.000 ljudi koji sigurno ugrožavaju infrastrukturu i prirodu, tako da je sve to kompleksno.

Tulio Demetlika zaključuje da i navodi kako je javna rasprava otvorena do 27. listopada 2023. godine.

Ivan Glušac pišite, postoji partnersko vijeće čiji su članovi čelnici jedinica lokalne samouprave tako da primjedbe moraju proći partnersko vijeće, pišite, predlažite. Tulio Demetlika me je podsjetio da je u proteklom planu bio lukobran u Puli, sada je ponovno.

Ivana Dragišić, navodi kako kod osoba koje pripremaju europske projekte uvijek postoji osjećaj da neki projekt nije uvršten imenom i prezimenom. Ja ponovno ponavljam, to što neki projekt nije uvršten imenom i prezimenom ne znači da nije bitan lokalnoj zajednici samo nema onaj regionalni strateški karakter, nije u krugu takvih projekata, na znači da je manje bitan i da ne može imati podršku i da ne može biti financiran. Voljela bih da komentari budu usmjereni na ovih 77 mjera ako tu ima prostora za poboljšanje, da ne radimo svi neki pucanj u prazno gdje nižemo tisuće i tisuće projekata ne manje bitnih, ali koji ipak nisu vrsta projekata koji bi se imali uvrstiti.

Jelena Nekić, pomoćnica pročelnika, Služba za poslove gradonačelnika i gradskog vijeća. Ovisi o provedbenom tijelu kojem se prijavljujete. Nekad, ako imenom i prezimenom nemate strateški projekt onda ne prolazite.

Ivana Dragišić, odgovara da ona i njene kolegice rade već 15 godina na europskim projektima i uvijek se vezuju na mjere, na prioritete. Ti u jednoj rečenici objasniš kako se tvoj projekt doprinosi, uklapa se u tu mjeru, kako doprinosi mjerama, pa ni u drugim strateškim dokumentima nisu svi projekti, a dobivali smo projekte. Na početku COVID-a mjesna su groblja nekima bila prioritet zato što je umiralo puno ljudi, pa je tada mjesno groblje bilo top prioritet. Tu je malo i poanta u vještini pisanja. Pa recimo financijska održivost, dobiješ malo manje bodova jer nisi napisao da će u projekcijama proračuna za naredne godine to stajati, a ne da se od toga napravi problem koji to nije.

Nevenka Šuran Marinčić, Ministarstvo kulture i medija, Konzertvatorski odjel u Puli, kada ste primjerice prijavljivali ta mjesna groblja na koje ste se projekte, prioritete vezivali?

Ivana Dragišić, nisu svi projekti za tip ovakvog dokumenta. U smislu onoga što su provedbeni planovi Jedinica lokalne samouprave su malo detaljniji. To što je neki projekt bitan lokalnoj zajednici ne znači da mora ući u ovaj dokument.

Nevenka Šuran Marinčić, Ja sam iz Ministarstvo kulture i medija, Konzertvatorski odjel u Puli, postavlja pitanje: kada se radi o obnovi objekata, kod kulturnih dobara, ono što još brže propada uslijed utjecaja klimatskih promjena, što se mora obnavljati na nultoj razini, imam osjećaj da nitko neće sufinancirati obnovu kamenim materijalom, a to su kod nas potporni zidovi groblja, cesta, kulturnih dobara itd. Gdje bi se moglo uvrstiti to nešto, obnova tradicijskim materijalom (kamenom).

Ivana Dragišić, ja bih to ugradila ili u kulturnu baštinu ili u komunalnu infrastrukturu.

Nevenka Šuran Marinčić, Ministarstvo kulture i medija, Konzertvatorski odjel u Puli, klimatske promjene značajno utječu na infrastrukturu i kulturnu baštinu, što ne obnavlja niti država niti županije, a sve nema karakter niti kulturnog dobra. Evo recimo Pazin i sva unutrašnja Istra ima izrazita oštećenja povijesne strukture koje su vezane za kamenu baštinu, a nigdje nisam našla mogućnost da se kandidira obnova takve baštine. Dakle obnova na nultoj razini. Dakle nigdje ne vidim ta održavanja. Evo to je vezano i za groblja. Predlažem da se to uvrsti.

Tulio Demetlika, evo zaključujem hvala, hvala svima, grazie.

Završeno u 19,30 sati

Zapisnik vodila:
Adeana Fabijančić

Pročelnik
Upravnog odjela župana
Ivan Glušac

Zamjenik Župana

Tulio Demetlika